

Teology

1883. I. 135.

111

30 Kap

36 c.

Janowicz

~~Teologia 6945.~~



R O - Z A
BŁOGOSŁAWIONA
INDIANKA
ZAKONU KAZNO-
DZIEYSKIEGO
DOMINIKA SWIĘTE

Na pierwszym wstępie do Katedrałnego Kościoła
Wileńskiego/ Imieniem Przeswiętney Ka-
pituły witalna Przedmowa/ przyjeta
y Koronowana.

Przez Wielebnego Xdza WAWRZYNCA IANOWI-
CZA, Kanonika Wendenskiego, Prothonotariusza Apo-
stolskiego, Dziekana Kupiskiego, Plebana Swiadoskiego.
Roku Panskiego 1668. Aug. 28.



Za Pozwoleniem Starszych

w Wilnie Roku Pan. 1668. w Drukarni Sta
Wilen: Soc: IESV.

BIBLIOTECA UNIV.



NICOLAUS ŚLŪPSKI Cust. & Offic. General: Viln.

C A R M E N A D A V T H O R E M

Laurenti Roseum redimis dum fronde decorem,
Plena lanovicii copia odoris olet.

O bene Reginam præcingit gratia Florum
Mille ubi cum ramis pendula laurus adest.

Nempe odor his similis non est inuentus in hortis
Nec meliora ROSAM cingere ferta valent

F. B. O. S. Th. B. O. P.

39778
I lv

IN^{TE} WJELCE INOSC^{JE} PANTO

I_{Ego}

M_{ości}

P_{ANV}

P. DAWIDOWI STA-

NISŁAWOWI AM-

BROZEWICZOWI SEKRETARZOWI

I. K. M.

ADMINISTRATOROWI GENERALNEMU CEŁ W.X.L.

Zdrowia/ Fortun/ przy Błogosławienstwie Pańskim.



*N*iewiem komu bym wieśniacka ma Perorę na pier^{sz}szym tryumfalnym ingressie w Kościół Katedralny wilenski B. ROZY Indyanki Panny y zakonnicy Zakonu Kaznodziejskiego Dominika S. miana, godniey y dostoyneiy przypisać mógł: ieno temu Panienciu ktory in Flore illibatae virtutis odore vernantis fama, ac fructu honestatis specialniey kocha. M. Pawie Sekr. I. K. M. Za takiego mi w głowách corrupta etiam per nefas temporae, cum fama mille vocibus sonora W. MM Pána podały, ktorego nie tylko insignis ac peruetusta Parentela meritis tum honoribus na wołyniu y w W. X. L. fulgentissima wysoce zaleca, ale też, y wlasne W. MM Pána

Zasługi, które affatim w Rzeczypospolitey in arduis Pa-
trix negotijs vigili dexteritate wyświadczaś, za szla-
chetnego cie y Chrześciańskiego rekomendua Florencyusza.
Oiać wyborna y szczęśliwa dola iest florere pobożnością,
vigere wrodzona modestia y ukladnością, wdzięcznemi ver-
nare obyczajami. Te virtutum kwitnace delicie nie tylo
Panskie wymuia animusse, ludzkie krepuia y zniewalnia
serca, ale też y same nieba deuinkuia. Viales M Panie per
infigaes naturæ suæ, prudentiæ, w Cudzych kraiach
(cum laude Gentis Lituanæ) experientia dotes, Thron
Maiestatu Polskiego, iako Rodowity Patriciuss, ktoremu bez
przyady moge Cassiodora ad viuum służace przyczytać
Iudicium. Electio nostra de meritis venit, & tanto
quis Regali animo proximatur, quantò bonis studijs,
societate coniungitur, latere potest forsitan vulgare
hominum genus: nesciri non potest Proles senatus
quando benenati & noti sunt, qui meritis asseruntur,
& abundè agnoscitur quisquis famâ teste laudatur.
Quapropter Te longissimè constitutum, mentis nos-
stræ oculus serenus inspexit, & vidit meritum, quod
non habebatur occultum. y niżej. Hos Viros nostra
perscrutatur Intentio, ijs morum thesauris gaude-
mus inuentis, in quibus velut figuratis honorum vul-
tibus clementia nostræ serenitatis exprimitur. Hoc
in Te speculator nirtutum noster sensus inspexit:
his apud nos suffragijs virtutum placere meruisti, ut
dignus existeres ad publica negotia, qui gessisti ha-
ete-

ib. 1.

p. 4.

&

ib. 9.

p. 22.

Stenus sub integritate priuata. Przeto od Naaśnieyszego
Krola in augustum Regalium przypuszczonym zostateś
Penetrare ac sacrarium arcanorū. Tudzi: ſgd y proba-
tissimæ tuæ fidei & exactæ fidelitati integritas ararij
Reipub: nieraz po wierzona zostate. Niemniey y samych
niebios fawory y propensyie ku sobieś nakłonił, przez Chrze-
ścianskiey pobożności illicia. Swiadcza Sacra Aræ na Ho-
nor Boski porożnych Kościółach y Bazylikach bogato erygo-
wane, ogłazana apparament z drogie na ozdobe Panska po-
sprawowane. Nieprzepomina y Zakon Przewielebnych Oy-
cow Bernardynow Conuentu Wilenskiego, który acz zawsze
beneficencia Pańska opatrueś, iednak podczas gromadney
Wilenskiey Kapituły zaszpecyalnego cie wynalza Dobrodzieia
swoiego. Tosz samo y inſze Zakony z Kłasztorami głośno y
brzmiaco wyznawaia szczodroblin a W. MM Pána muni-
ficientia przed Bogiem y ludźmi opiewaiac. Nie co inſzego y
mnie [za porwodem Przewielebnych Oycon Zakonu Kazno-
dzieyskiego Dominika S. abym ad potentissimū ac Religio-
sissimum Ich MM imperiū iako to Villanum agreste o-
pus in publicum wydat: taktez W. MM Pánu Konsekro-
wał] w zniećilo: ieno virtutis tuæ flos ac pietatis fra-
grantissimus unioł odor, abym plenas manus W MM
Pána fructibus honestatis, w Komplenćie B. Roza de-
korował; zaiste nie pospolity Praesent Panięcym dostate sie
rekom ale cudowny, Przeświezny, bo niebieskich Epitome
delicij: Wiem że sie w. mm Pán zwrózonego instinctu
Inos

Swoiego w takich delectuiełz specyalałch, y one iako Chri-
stianus Heros tenerrimá poważałz obseruantia, nie
mniej y odemnie slugi y Bogomodlcy swego, wáżiecznie uti
votorum ac propensionis meae in le Pignus w B. RO-
ZY wložone bedzielz akceptował, ktore gdy przy Kaptan-
skicy mey powolności w. mm Pánu ofiaruie, ná ten czas przez
B. Roże Maieřtatu Boskiego upraszam, aby Bog wízech-
mogacy his ac tantis suis beneficijs w w. Mm Pánu emi-
nentibus [ad potiora in dies meritorum culmina ac
Præmiorum decora erigendo] addat perennitatem.
w Wilnie Die 8. Decembr. A. 1668.

Wm MN Pána Sluga

y Bogomodlca

X. WAWRZYNIEC IANOWICZ, Protho-
notariusz Apostolski Kanonik Wendenski
Dzickan Kupiski, Pleban świadoski,

1737

5 9



VENI CORONABERIS *Cant: 4.*
Podź á bedźieš vkoronowana.

BAdź z legowiská łwiego/ y z gor Lamparcich/ de cubili-
ous leonum, de montibus pardorum, z kráiny/ y dziedźiny
obywatelow rysich/ smocznych/ cygrowskich/ humorow/ y no-
rowow; iednák luby/ wdzięczny/ pożądaný gość/ bo Błogos-
ławiona **RÓŻA** à S. MARIA. Indyanka zia wila sie; słuchaz
cze Poważni: ktora zlustrowawšy/ różne nácyie Prowincye/
państwa/ Kieštwá Kroleštwá Monarchie/ á wšedzie zá prze-
świeta swiatobliwošć/ náležyte swey dostojności odebraw-
šy honoraria/ bonis auidus, szczęśliwie dnia dźiŝyŝyego/ zá
konwoiem volatiliu cceli residentow/ v gniazda Duchá S.
in specie colūbæ, y do **W. K. L.** á w głowách w rymślawetný
Stolecznym ślachečnym miešćie Wilenskim/ zdrożywšy tro-
che do lubey konfidentki y podufaley Przyziáciokki Teressy S:
áby continuo amore languentem, Tá Błogosławiona **RÓŻA**
Indyiska/ nie wéutrze smáżona/ áni ná słoncu distylowana;
lecz w nay słodšych Zbáwiciela ránach macerowana/ tempero-
wana/ wygotowana/ one/ swá prašencya wéiešyla/ y pošili-
ła. Ciebie Bazyliko Primicjalna y principalna Košćiele Bas-
ehedralny/ ze wšytkiemi twoimi Regentami y Administrato-
rami odwiedza/ wištie/ y salwo oddaie. Prawda/ iż z grus-
bego nie rzytego narodu/ ále iednák politycznego przyznać
humoru/ Tá Błogosławiona Indyiska Pánna/ ze sie czuie ze
do swey powinności/ y submissyi Zakonney/ znašie ná ná-

miejscach/ honorach/ y prerogatywach/ ktore swym/ (nim
szesliwa in proprijs zacznie residency) dzis deforui odwie-
dzeniem. Winstie Tobie Przeswieorny Senacie Kapitulny/
Frou . 31. tego y takowego Goscia/ Cuius pretium de vltimis finibus terrae
Ila. 40. bani ad te veniet. Okrasa/ ozdoba/ swiezo zjawiona gory Li-
banskiej/ w dziedzictwie Chrystusowoy/ to iest/ Zatonu Bazno-
dzieskiego Dominika S. ktore Niebieski Hiram/ nie Kszitel-
nemi w cnotcie/ poboznosci/ nauce/ y mardrosi osadzil Cedra-
mi/ do ciebie zawita/ tobie naypierwszy uklon swoy odda na
szesliwa Consistencya wy poczynszy niecos w pokojach/ y
palacach/ Bawalera niebieskiego/ o kredens blagoslawien-
stwa bedzie vpraszal. Wiem iz zwysokiej swoy grzesznosci y
Eminencyi/ pomyslys/ wedlug niebwyalego Goscia powagi/
o powazney; magnifice, suscepacie/ y traktamencie. Ten/ nim
nastapi; Ja tym czasem za twa benedikcia/ a w przody za
pomoca Boza/ tego lubego Goscia/ aby nie testnil/ nie iuz
bogata wspaniala perora/ ale wiesniacta na trotku chwile
zabawie salua.

VENI CORONABERIS.

Czytam v Witryusa lib . de mensuris. Ze kto pierwszy raz do
slawney oney Greekiej Balwochwalnicy/ ktora zwano
Templum Delphici Apollinis, wchodzil: Claywyszych dwuch
Arcykaplanow zawołany v rzad byl/ iako pierwszego; zlotu
go regula/ abo trzecina tykac/ y mowic: Maior redi, wietszym
powracay; tak drugiego zas powinnośc byla; Roza/ Lilia/
ziolkami wedlug doroczney pory/ abo inszym iakim narzucac/
y otrzesywae kwiecie przydaie Et pulchrior, nie tylo wiet-
szym/ ale tez y pieknieyszym powracay. Badz Pogansta Ces-
remonia; iednak moze ynam Chrzeszczianom za zbawienna vcho-
dzic

dzić Instrukcyę/ y reformę obyczajow nęskych/ iátworemí
mámy/ z Kościółow Bogu poświęconych/ do domow nę-
sych powracać: Maior redi, & pulchrior. Wacuy Dóse/ pie-
kielnym z onych wychodzić knechtem/ y żołdatem Acharon-
towym: Niebieſkim trzeba powracać Officierem/ to iest/ Ma-
iorem. Czym nádobnie Chryzostóm S. Sic nos in Eccle. Hom. in
siam convenimus, non propter hoc solum; ut illic immoremur, Ep. ad
sed. ut, aliquid magnum lucrati; & spirituale lucrum, discedamus. Corint.
Nie tylo práwi po to do Przybytkow Pańskich wrzeszamy/
ábychmy według zwyczaju/ ná Msach/ Wieſporách/ y Bá-
zaniach bywali/ ále przeto; ábychmy z duchowna korzyſciá y
zyskiem odchodzili; to iest/ ábychmy Maiorami włascé Bozey
w enoćie od Ołtacza/ ode Msy/ od Bazania/ Wieſporu/ y
od Pokuty powracali: Venisti Publicanus, publicus canist;
Wzwoyz pomieniony Doktor mówi: Redi Zachæus, Ingres-
sus es Saulus, redi Paulus: venisti fera bestia, redi homo. Venisti
homo, redi Angelus. Przyszedles do Kościoła/ do ſwiatnice
Pańskiey/ stráchopłodnym/ przez grzechy twoie Murzymem
y Nigromanta/ powracay przez ſpowiedz/ y práwdziwa
pokute Niebieſkim Albanem: Przyszedles omierzkym Jáwno-
grzesznikiem/ powracay w pamiatáym Jácheuſem/ Przysze-
dles okrutnym w ſwoych nálogach y affectach zalezałym Sa-
wolem/ powracay powolnym Bogu Pawolem. Przyszedles
roſpuſtna lubieżna Palestynſka Maba/ Egypcyacka powróć
Maryia: Ná oſtáet przyszedles Beſtryia/ darymy że y człowietie
poſpolitym: powracay iednáť Aniołé venisti homo, redi Ange-
lus. Lecz do nábiecia temi zá pamiatálemi láty tákiego Maioratu,
nie Arcykáptáńskich Pogańskich trzcin y reguł; ále trzebaby
Jákobowych/ Wáłentowych/ bá y ſámych Krzyſtoſowych
dragow/ compellendo redire Maiores, z przybytku Pańskiego.

Gdyby mie Wiara S. y Kościół Boży inaczey nie informo-
wał/ mniemałbym że wzmiankowana Pogańska Ceremo-
nia/ z przepisu y instrukcy Duchá S. obserwowana była.
Bo/ y Jan S. Apoc. II. będąc ráz wdlugim zachwyceniu/
obaczył w niebie Kościół prawdziwego Boga piękny/ y ko-
stownie budowany/ obaczył też y tłum ludzi do niego wcho-
dzący/ y roznieście Bo^o klaniający: áżci Aniol przednim stánie/
ze złota lástka/ trzcina czyli też miara y dając mu one w rękę/
apoc. II. rzecze: Surge, metire Altare, & Templū. metire & adorantes. Oto
y w niebie Aniol prerogative uznawajac Biskupia/ Arcykap-
łanśka w Janie S: nakázanie mu mierząc Oltarz Kościół/
y Adorantow: Oltarz y Kościół ná to pono/ áby w niebie/ y z
nieba ábrys/ y modelus brał/ iákowy w Ephezie Kościół
miał erigować. Adorantow dlatego pono/ kto minor, á kto
maior znich/ Albo iáko háymo iá Apoc. pise: Metiri iubetur as-
dorantes, fors ideo; vt potior meritis, maiora reportet premio-
rum lucra. Nie trudno y nám dnia dzisieyszego o takąo Ce-
remonia/ w tym Primicialnym y Cathedralnym Kościele/
ná pierwszym do niego tego tak zacnego Góścia wstepie;
zdám sie bowiem sobie/ nie tylo z triumfalnego Kościoła z ste-
pujacego Arcykapłana y Arcymieczennika Chrystusowego
Stanisława Swietego/ tey Bazyliski Gospodarza/ y Guber-
natora widzieć/ nie zpotoczna miara/ ále z Biskupim oglądać
Pastoralem/ ktorým tykając sie w dziecznego Góścia B. R. O.
32/ mowi: Maior redi; toż kontestuje/ y w tym materialnym
Kościele/ przytomny Wielki Infulat y Arcykapłan/ Wiel-
możnie przewielebny J^o M^oś Xiadz Biskup Metonski/
Suffragan Wilenski/ á Nominat Smolenski/ witając/ Bi-
skupim tyká sie Posochem nie bez apprekacyi/ maior redi. Ses-
tunduie wtropy/ liliat niebieski Bazimierz S. swym Kros-
lewskim berłem złotym/ y kwieciem liliowym/ iáko Rosam
Regis

Reginam florum, czyli też virtutum mówiac: Maior & pulchrior
redi, nie tylo wietśa/ lecz też pieknieyśa/ nádobnieyśa powra-
cay Błogosławiona ROZA tego mieysca Adorantka. Ale
słuchacz poważni/ Czy może iuz w oczách nieba y ziemi/ wiet-
śy te Adorantke Błogosławiona ROZA maiorat potykać
nád ten? ná który/ Heroico virtutum gradu, podług sensu/ do-
wócipu ludźkiego/ nie dosćigłym enot swoich krokiem y skokiem
zasłużyła; ná który Heroickim cudowney światobliwości su-
sem y saltem/ ták gorno y wysoko podskoczyła; iż naysubtel-
nieyśy Altimetra, przez nayciekawy se scansorias Theoryi doćie-
nie może scalas: ábowiem w światu/ ná samym Chrześcian-
skiej Zakonney doskonałości wierzchołku/ á w niebie/ z wy-
sług y chwały Nieśmiertelney/ tuż o bok z Bóranikiem/ iáto
ROSA y Agna Dei stanęła; stánawśy/ ibi audet, ubi Angelus
timet. Dla doswiadczenia prawdy/ ~~praszam~~ ^{praszam} cie z tego miey-
sca imieniem Przeswiętney Kapituly Anielewierzay swa nie-
bieśka miara/ tobie ad fideles powierzona manus, nie tylo w
Niebie/ ále też y ná ziemi/ mierzay prosze te Adorantke mierz-
niczy Niebieśki. Obáczyś bowiem y wtey błogosławioney
Dziewicy Swiatnice Pánśka Templum pudicitiae: Wyżrzyś/
Altare holocausti perpetui, Oltarz Cátópalenia. Doydźieś/
Aram Virginitatis: owo zgoła/ znaydźieś wśytkich przeswie-
tna Bazylife Enot. mensura adorantem: Mierzay Adorantke.
Co słysze: s. p. Angelus timet. Anioł trwoży. A to co za ál-
terna y odmiana? przedtym w świecie Pánie y Pánny leka-
ły sie Aniołow. Angelus dixit mulieribus nolite timere vos. Math. 28
Teraz w niebie brat od Pán/ y Pánien odbity Aniołom/
że oni musz wzajemnie lekać sie/ iáto to Błogosławioney
ROZ. Rzeczłbym dla tego/ że dusza Błogosławioney RO-
Z/ Bóskim pieśódkem zostawśy/ Bóskie rece one piastuia/
one kochaj. Iustorum animæ in manu Dei sunt. Zaczym prze-
saw-
civo

ciw polityce byłoby niebieskiej/Spirituū administratorio, z miar
rą mierniczą/ wrotić się około tronu Boskiego/ y rąk Bos
skich. Wiec Aniele/ mierzay one wrym viatorstkim/ doczes
nym żywocie/ Angelus timet! y ták się Anioł obawia: gdy
nie tyło posoczył one być oblubienica słodka serca Szawicielo
wego/ ále też doszedł y tego iż gdy Błogosławiona **KOZA**
nábo: nie své powinne Bogu modly oddawała/ naymilšego
JEZUSA często wpostáci matuczkiego dzieciarka/ po kár
tach przechadzającego się zoczył/ gdy ręczna robota się bawis
ła/ około płócien y innych potrzeb/ tedy słodka Jezus/ na iey
pultynku/ cichusinko siadywał/ wdzięcznie się wśmiechywał/
swey Boskiej miłości niedosćigle fawory kontestulac: Wie
chce Anioł; y tu nátretnym swym wrzędem/ lubey przerywać
komitowy y wćiechy. Angelus timer! Anioł leka się oney mie
zacz: bo Anioł; co kóšwieł ma w sobie specialow Boskich tedy
má z šezegulney láski/ respektu Boskiego; Błogosławiona zaś
KOZA/ nie tyło z láski Božey/ ále też y z wlasney kooperacy/
tákorowych nábyła v Oblubienca faworow/ šeximia prámijs
zostála. Angelus timer: Anioł leka się mensurować/trutiniz
iac iey żywot bogomyšlny/ reflektuiac się nád iey dźiwonem
abstineneyami/ postámi mortifikacyami nieslychanem/ y ka
rowniá: dla miłości Boga dobrowolná/ á tym baržiey/ że za
den Anioł/ dla przysługi ku Bo^osw otemu/ nietyło żadne^o pos
stu nie obserwowal/ ále też/ y naymnieyšey discipliny nie wzy
nił/ áni żadnego vmartwotenia nie poniosł; ále nie dźiw; bo
duchem/ čiáka niemáiacym bedac/ w tych doczesnych/ stáži
telnych przysługach/ exercytować się nie mogł. Tam ludziom
námi viatorom/ tá obligacia zostaje/ przy posilkach niebieskich
przysługować się Bogu ducha/ y čiálem iáko naywymieniz
ciey: Przysłużyłaste Bogu błogosławiona **KOZA** ták dálece/
iž iáko/ v ziemskiej niziny maior meritis znalazła się; ták też w
nisa

niebie/ potior præmijs. Wielki zaś/ tey przedziwney Błogo-
sławioney Święciec maiorat. Et pulchrior. *Nuż/ czy może ty-
mi słazone mi wieki. v słazone, zarosle° zdżiczale° swiata drugie
rozumnie stworzenie celnieyszej piekności y wdzięcznieyszej do-
stąpić nádobności nád te/ wforey Błogosławioney ROZ
duśa święta z ciałem/ pływata/ y optywata: Chciałbym o-
ney nádobność przyrownac do wysmienitego y kosztownego
Jeruzalem. Decora sicut Ierusalem. Ale iuż ono zruinowane/ Cant. 6.
z ziemia porównane. Myśliłem do gładownego Błęziycy
przypodobac/ Pulchra ut luna. Ale porym Planecie Wielkiego Cant. 6.
nieściaku dosli Astrologowie. Ta zaś/ przez cały żywot/ w
przedstawiciely ku Bogu służbie y miłości/ Constantissima.
Zyczyłem one do złoto świętego przyrownac słońca; ale y
wonym makuly są posłakowane: O Błogosławioney zaś
ROZ/ mowi Oblubieniec niebieski; Tota pulchra es amica Cant. 4.
mea. Wszytká piekna iestś/ y nádobna Przytaciółko Oblu-
bienio moja. Tota pulchra es, pulchra, es intus, pulchra foris, Hugo de
intus corde, foris in corpore, intus rubicunda, foris candida, vtro- S. victor.
bique, pulchra; pulchra affectu purificando, virtute fortiter sectado
Deum præcellenter diligendo, Totum, quidquid in te est, pul-
chrum est, & nihil inest tibi, quod sit sordidum, quid in esse po-
ruit sordidi quam ipse splendor elegit, fovit, dilexit? Ecce in toto
gratissima Deo; & in nullo ingrata. Hugo de S. victore.
O Chryzta swoiego/ y Imienin swoich/ ROSA à S. MARIA
aż do samego skonu/ pieknaś ná duży/ przysiega głowna wy-
świadcza siedmiu spowiednikow twoich; że ledwo do roz-
grzeszenia materya mogli wynaleść w konfessacie twoiey. Ná-
dobnaś ná cieles; ábowiem żadna makula onegos nie zbrudziła:
Pieknaś w niewiniencych dziecinnych latach; Nádobnaś y
w dojrzałym pożyciu twoim: Pieknaś w domku Rodziciel-
skim/ y ná święcie; Nádobnaś w Zakonie. In toto gratissima,*

nullo ingrata. Pięknaś w mowie/ ną w wyrażeniu; w chodzeniu; ną
dobnąś we wszytkiej włożone^o Ciąła Symetryi: Pięknaś w zdro-
wiu/ nądobnąś w chorobie/ wdzięczna przy śmierci y po śmier-
ci; Intoto gratissima es Deo, celo & Angelis, in nullo ingrata.
Nądobnych Cnot wonia/ nie tylo niebo/ Aniołow/ y Bogaś
sámego wkontentowała; ále też y skancerowany świat/ przez
świetnemi swoimi ożywiła przymiotami. Dla ktorey piękno-
ści nie tylo iuż Indyjska/ ále też y niebieska/ możeśsie słusnie
tytułować Pulcheria. Gdzieś prośe Błogosławiona **ROZA**/
tey wdzięczney piękności/ gdzieś tego kształtu/ glansu nabyła?
ile w tákiej ziemi/ kráinie/ ną ten świat wyniknąwszy; kora
oset/ glog/ ciernia/ łodygi/ chwast lubieżności/ niedowiar-
stwa/ bałwochwalstwa/ y innych niezliczonych excessow/
kryminałow/ grzechow/ rodzi/ y płodzi. Odpowieda mi
Błogosławiona **ROZA**; In horto dilecti: Wogrodzie/ w
Wirydarzu Najmilszego Oblubienca Niebieskiego/ y mego/
to jest w Zakonie Dominika S. Prawdziwie ten Hortus, jest
prawego szczęścia w Kościele Bożym/ w całym Chrześcian-
stwie/ pożądany Ortus. Winsuie y Tobie Przewielebny Za-
kone Baznodziejski / **DOMINIKA** Świętego / w Nowym
świecie/ tych nowych fortunnych błogosławionych progres-
sow/ że na zopocząley ziemi/ dziękię okrutne^o národu/ tákowe
specjały w kwieciu/ rodziś/ y wydaieś. Zaróże musieś ty każde-
go wieku/ wymyślić nowinke iáką- luba do presentu/ y wy-
gody Boga Przedwiecznego; niemniey ną ozdobe Kościoła
S. Ucieche/ pomoc/ y pożytek zbawienny całego Chrześcian-
stwa. Jákoż przed twoim zjawieniem/ Oblubieniec niebie-
ski był/ flos tylo campi: Ták o Boga/ o cnote/ o pobożność
świat dbał/ iákto wiec o kwiat polny/ y wolny; skapo bárzo o
delicie y łákościę ogrodne bylo ledwo do Łoska onych nązbiez-
rać mozono. Lectulus noster floridus, y nie dziw: bo tylo apa-
pati-

parcieya florum była/ Apparuerunt flores in terra nostra: A te-
za twa przeważna/ mądra/ światobliwa/ gorliwa/ Erwa-
wa/ mezczeńska kooperacya/ y Rozanica S. potężna efflacy-
ia/ nietylko Europa, Azya/ Afryka/ ale też y sama Indyja/ Ro-
żanna została podług dawney konfidencyi swey do Boga y
Zbawiciela naszego/ iakoś po te czasy ná vboga Zakonna por-
cyia wzywiał onego/ ná ktora miłuchno/ z Krolowa niebieska
á Matka swa przybywał/ iuz po stołowych obroćach/ ná du-
chowony spacer możesz bezpiecznie wzywać z Oblubienica /
veniat dilectus in hortum suum. Wśródzie nádobnie kwatery
znaydzie wložone/ badź ná wschodzie/ badź ná zachodzie flon-
cá; badź na południu/ y pólnocy/ wśródzie wdzięcznym odkryte
kwieciem/ w każdej Prowincyi/ włożdym Konwencie/ iako/
colligere może rolas, tak też pasć sie onemi. Żaden serpens waz
nie może sobie ingressu pretendować do tego Wirydarza/ aby
roże y lilie zkorumpował; nie tylo że ab austera disciplina jest
Hortus conclusus; ale też czuie pilny strážnik Zakonny/ Che-
rubin Kochający sie w gorliwosci honoru Boskiego/ y w całos-
ści Zakonney swey wołacyi. Nie darmo też hoyniey/ Prze-
wielebny Zakonie Baznodzieyski Dominika S. z tym swiás-
tem postępujeś/ niż same nieba. Niebo bowiem na affektacyia/
y kompromis Dorocie swietey przez swego Delegata/ trzy
roże tylo nádesłało/ dla pozyskania Theophila. Ty zaś/ abys
Bogu swiat w Theophila przesformował/ iak wieleś z siebie
Meczennikow/ Doktorow/ Theologow subtelnych/ Philozo-
fow dowcipnych/ mądrych y gorliwych Baznodzieciow: Ják
wieleś naywyższych Pápiezow/ Hierarchiy Kościelney Bady-
nałow/ Patryarchow/ Arcybiskupow/ Biskupow; iak wie-
leś Bsiag/ ná obrone wiary swietey Katholickiey/ podźwis-
gnienie Kościoła Chrystusowego/ rozmnozenie czci/ y chwa-
ły Bożej wydal; Tak wieleś Koż pobożności/ światobliwo-
ści/

mądrości ną wdzięczna wonia Bo^o przedwieczne^o ną wzdros-
 wienie y tonwalescentia Agonizanta praesent^o wał swiata.
 Owo y dnia dżiśkejszego wy/ Angeli veloces, nie iuz z nieba /
 ale z Indyi/ z nie podobnego gruntu/ niebieśka w Cnoty w
 swiatobliwość/ praesent^o wicie Błogostawiona **ROZE**/ ną
 ktoryś to cel y koniec? pewnie nie ną insy/ ieno ną ten; aby
 nie tylo Błogost: **ROZA** Maior z tad redeat veneratione, ale
 też pulchrior imitatione; abychny y my prawemi zostali Theo-
 philami abychny byli stałemi Bogá y cnoty miłośnikami/ aby
 przez cały bieg pożyćia nąszego/ in odorem curramus vnguen-
 torum, tey świećcy y swiętey Bożey prawdziwemi zostalac
 nąśladownikami/ á potym y w niebie Kollegami. Ale wśhy-
 tkim stánom przysłuśa w cnotach pobożności/ tey Błogostá-
 wioney Dżiewicy kochac/ oney według przemożenia dla przy-
 sngi niebieśke y wiekuiszego zbawienia/ nąśladowac. Jes-
 dnaż wy osobliwie Chresćianśkie Heroiny y Matrony; Wy
 Batholickie Pánie y Pánny/ winnescie tey cudowney swię-
 ćicy/ czuyniey pilniey ślaćowac. Wy/ mowie/ co to ćieká-
 wie nośenia cudzoziemśkie/ ozdoby/ stroie/ wśátách/ wewlo-
 śách/ w pieknościách przeymucie/ nawet y muchy chwyćacie
 łáćomie iáćoby w Litwie ich nie stawało ktore trulemy; wy-
 pedzamy: wy co ną Włoskie/ niemieckie Francuskie mody nie
 tylo myśli swoie/ ánimuśe/ y dostátki ronicie/ ale pono y du-
 śe wázyćie ktorym moge powage Tertuliana wspomnieć/
 Video, quaedam capillum croco vertere, & habitum immutare;
 pudet eas etiam nationis suae, quod non Germanae aut Gallae suat
 procreatae: Ita Patriam, capillo, cum vestitu transferunt, malè ac
 pessimè sibi auspiciantur capite suo. Widze/ práwi iś niektore
 sobie wlosy farbuis/ y putruis. Wśtydza śie národu swego/
 że śie nie Niemćiniami/ ábo Frácusćkami/ porodźily Ták O yczy-
 zne wlasna/ trefienie wlosow/ y stroie śát do obeych przenośa
 á sobie zle tuśa y prognostykuis/ przez te cudzoziemśkie dźiwy
 wy

Cant. 1.

Terrull.
 lib. de
 cult.
 Fam.

Wy co to Italisatis, Germanisatis, Galisatis Muscatifatis: coście
swoie utropiły/ y humory w przewożnych wizerunkach/ niemieckich,
Francuskich Modach/ nowinach. *Indisate* Indiisate, chodźcie
chodźcie iuz po *Indyisku*. Náchodźiliyscie sie dosyć do tychczas we
złocie/w perłach/w kleynotach/w Aramitach/w bogatych tábinách
złotogłowach; y teletách/ z drogimi Koronkami/ wymyslnemi w
stęgami/ galonami y faworami/ nie tylo do woley ále teź do samey
swoy woli/ do wzgorżenia wielu národow/ do obrazy Bozey/
do zubożenia y upádu własney substancyi; bo wász vestium luxus,
maritorum, filiorum, subditorum luctus; Wász cudzoziemski nowy/
drogich šat/ włosow rubinami/ diamentami rozpalonych/ splen-
dor. *Ecclyplis coniugum, occasus filiorum, fatum rusticorum.* O-
wo zgoła/ wásze wymyslne dziełce stroie/ są to Malżonkow/ dzieł-
tek/ poddanych nieopłakane znoie. *Indisate*. Noście sie iuz po
Indyisku/ ták/ iáko po śmierci Błogosławioney Kozy/ zneźne
Pánie/ y Heroiny ná pámiatke/ y wzor światobliwego żywota
Błogosławioney Kozy/ wszytkie stroie wšátách wkleynotách o
ziemie rzucali; prostych pospolitych chwytájac sie wbiorow/ *Indi-*
isate. Oto y wam/ Błogosławiona KOZA z *Indyi* stroy nowy
do praesentu niebieskiego nálezyty/ bez appellacyi do Amsterdamu/
Wenecyi/ Gdanška/ w niebieskiej/ to iest w zákonie Dominika S^o
Florenceyi/ monštenie; bez sumptow/ kostow/ bez twardey mone-
ty/ w żywocie swoim obficie praesentuje. Stroy bowiem włoski/
Francuski/ ná horyzont Litewski prognostyktem iest nieszczescia/
wrosta piekielney wiekuiszey angaryi. Ostrzega Hieronym S:
Cave ne capillum tibi irrufes, neq; habitum immutes, ne aliquid de Ge-
hennae ignibus auspiceris. Stroyzas Błogosławioney Kozy/ iest
znakiem pewnym/ y haslem dusznego zbawienia. *Indisate*: ob-
serwuycieś one/ czy w Szwedce/ czy w Maiorce/ czy w kostokorze
koronkami złotemi y srebrnymi ozdobionymi? czyli w kátrynce tu
przybywszy/ popisuietie? Cudownemu iey przypatrujac sie poży-
cui?

W przody w Magdalence chodzaca/ to jest/ w stanie po-
cym/ leczacym/ Bogu blagajacym/ nie tak za swoje defekta/
iako raczey za excessa całego swiata Postrzegam nie w ciekauey
przywozney Battryce/ ale w prawdziwym naśladowaniu Ká-
tarczyny S. Senenskiej/ ktora/ nie tylo za osobliwa Pátronka/ ale
za Regule y norme pozycia swoiego obrała. Mátorka iey/ Chrzes-
ścianka y zákonna wysoka/ w Cnotách/ y w przysludze Bogu/ do-
skonalsc. Alamoda Szostkor iey/ zinfemi kostownemi Szá-
ty/ Habit Dominika S°. z mody y kroiu Katarzyny Senenskiej.
Szwedka oney/ wlostenica oscista/ iglami/ spilkami nadziana/
aż po kolana; koronki iey/ v tego vbioru/ ciernia/ oscie; Wieniec oz-
ney ná glowie y lubez/ z cyny ciagnionej/ daemy ze y ze stebra/ ale
dziewiecdziesiat y dziewiec godziami bodzacemi/ y skronie malo
nie do mozgu przenikajacemi/ iako diamentami/ nasadzony; Tre-
szenie wlosow cudowne/ tych wšytkich z sama skora od zywey kosci
y glowy oderwanie. Putrowanie iey wapno nie gáfone. Sarciez-
ti y tumienie; Pieprz Indyjski iadowity/ twarz/ oczy gryzacy/
y lanceruiacy. Kofenie/ trzycz nie slychanie ciestki; Wstegi/ sáwoz-
cy/ gálony skora lancuskami/ disciplinami niezwoyczaynemi poo-
rana/ Perly pospolite/ lzy hojne/ ktore zmiłosci ku Bogu/ dla ná-
wrocenia zatwardzialych y zapamiatanych grzesnikow/ rzesistemi
wylewala potokami. Perly iey wryanskie/ ropa/ od zwrzodziate-
go y skancerowanego ciála/ przez codzienna katornig. Rubiny
y diamenty/ kasty/ y ferety; blizny/ rány/ wrzody/ od tysiacow
disciplin. Koska wslanie znamiotkiem/ nowym wzorem siedm
drewien zwiazanych/ skorupami ostremi/ iakoby labedzim puchem/
nadziane przeplatane; Waf iey pien sekowaty/ poduski/ kamienie/
z chrapowatemi ceglami; Dleptki iey/ dzban zolci gorzkiej Konfekty
pasty/ wety; liscia y korzenie Granad; glowe/ zawolany bankiet chleb
suchy z woda/ y to rzadko/ alboli tez kilka dziesiat dni nie iadac y
nie pitac/ ile w Post wielki; special nayzdrowšy y naysmaczneyšy/
c3e2

Estte á to godne pożywanie Przenaswiewtsego sakramentu
blika tey/ łokietna cella/ kontemplacya/ wciechá/ rekreacya/ y
garda wraganie cierpieć dla naymilsego Zbawiciela. **Boż. wersacya**
swobodna/ słodki **JESVS/ Náswietša Pánna/ MA/ RZA** An-
iol stroz/ **S. Katarzyna Senenska/** Z tym stroiem y moda dnia
dzišieysego/ ná reforme obycajow wašych y nosenia waszego za-
witata **Błogosławiona Roza/ Pánie y Pánny Chrzesćianskie.**
Tym stroiem tak wysoce Bogu Oblubiencowi swojemu/ do upo-
dobania y smaku przypádlá/ iáko świádeczy z rewelacyi swoiey **A-**
loizya z Serranu/ widziála bowiem **Błogosławioná ROZĘ** ko-
rona niezmierney iáśności/ miedzy naywyšemi pułkami **Błogosła-**
wionych ozdobioná/ y od samey **Pánny Náswietsey/** przed **Má-**
restat Božki zaprowadzona. **Náziemi** zaś/ iákiego wáloru y **Boga**
W^o zostáie/ wyswiádczáia tey cuda/ ktore ná potezną instancya
Błogosławioney ROZÁ/ codziennie **Wšechmocność Božka** do-
kázanie. **Niech** one zmarli wstrzešeni oglašáia. **Niech** slepi/ głuhy
spuchli/ pokurzeni/ chromi y **Błogosławioné** ciála nágle wzdro-
wiemi/ iáko oczywišci/ dowodni świádkowie/ swiátu wšytkiemu
przepowiadáia: **ie Błogosławioná ROZÁ/** magna pietate, speci-
osa favoribus Dei, aternantibus maxima premijs. **Chrzesćianskie Pá-**
nie/ y Pánny/ niech y z tego mieysca powroci maior pomieniona
B. ROZÁ. & pulchrior. Powroci **žáiste** wóžieczná y piekniešba;
gdy záciágnie was w swiatobliwá komitowe y kompania swoje
do pogardy swiáta tego marne^o/ do obydy strojow/ piešczot/ wy-
god/ gdy w mowi w was **Božáñi** y miłosć **Božá/** gdy dla miłosći
Božey w pokorze/ w cichošci/ w umartwieniu/ cierpliwosći ko-
chać bedzicie. **Wietša** powroci y nadobniešba gdy wzorem
tey/ nie winnosći swey candor, y czystosći kwiat nienáruš-
ny/ Bogu swemu ná wiekuiszy present oddácie/ postrećicie.
Maior & pulchrior redibit; **Gdy** y my wšyscy sluchacze **Pobe-**
žni/ podług šczupłych sil nášych násladować bedziemy/ tey

22
Dziewicy/ ~~Zaciagnęła~~ ona z sobą od doczesnego o-
sławy o światła / do przybytku wiekuiście^o gromade wdzies-
czna / y husiec Bogu miły y przyiemny. Wiem że sie Łaska wásze
maia z wrodzonego Instynktu/ iako do naśladowania świętych
Bożych; tak też y do osiągnięcia dusznego zbawienia/ bodźcow za-
dnych ná to nie potrzebuiecie. Mnie inż y wywieść sie z przedśie-
wziętych słow' czas Veni coronaberis. Podz á bedziesz wkoronowa-
na/ y skonczyć potrzeba/ y od tad Błogosławiona Kozá Maior abis-
bit; bo Kozá wkoronowana. V Indow Sadne^o Krola niekorono-
wano/ áz tego kto ry wszytkich náywysza statura/ y wysmienitsza ces-
lowat Komplexiey pięknościá/ Maior & pulchrior accipiat; y wtego
mieysca/ pewnie Minorycie/ Bárłowi/ y Tcherstosowi / nie dádza
korony/ áz wważá Maiorat wenoćie/ y w przyszługach Niebieskich
Ten inż Błogosławioney **KOZA** był ná plácu/ ieno Korony nie
dostaie. A z kadze Przeswiętná Dziewico Błogosławiona **KO-
ZO**/ Korony twym wysokim zasługom y dziełom rowney mam
zasiaádz? Już cie niebo y wszytek świat wkoronowat; gdy Was-
titan RzymSKI przez Oycá S^o. CLEMENSA IX. Beatificacyia wz-
wiencowat. Jednak ábys y z tego placu Maior redeas, to iest wkor-
onowana **KOZA** powracała/ wymaga twoia wysmienita doz-
stoyność podczas szczęśliwego Ingressu twego/ iako Tryumphatorki
ktoras świat/ ciáło/ piekło rzadkim szczęściem/ y przykładem zwycięz-
żyła. Nieznayduiac w wadole y pádole światá tego; Vdacie sie do
owych gor/ z ktorych niegdys Wierzchokow Oblubieniec Niebies-
ki Oblubienice vsilowat koronowac/ Veni coronaberis de capite A-
mana, sanir, & Hermon Aże zácimionym Idiota bedac/ niepoymuie
mody/ iako koron tak też koronacyi. Czyli to Oblubieniec z wlo-
sow? czyli z Czásel? czyli zmozgow swa Oblubienice zamyslał ko-
ronowac? niewiem; Gory do tákiego nie sa podobne apparatu.
Przeciągleysha nie bawiac inuestigacyia/ pomienione Słowa Dus-
cha S^o plochym ku mey rzeczy náwracam sensem/ Miasło Veni

coronaberis de capite. mowie/Veni de Capitulo venerabili
ris. Trwitalas Błogosławiona ROZO w Kapitulny Ros.
przyszedłes wdzięcznym y požądanym Bóstciem/de Capitulo vene-
bili coronaberis: Ale y tu zawieść sie obawiam/ gdyż v Przewiele-
bney Kápituły innych Kocon nie znayduie/ oprocz Inful Arcykap-
planskich: te Tobie Błogosławioney Dżlewiecy służyć y kwadro-
wać/ nie moga/ ile Pánienstkiey osobie. Przyszedşy po rekollekcy
do siebie/powracam do Gory od Ducha S^o. w zmianowaney Veni
coronaberis de capite Amana, Sanir, & Hermon. Gdyż y w przeszwie-
tney Kápitulie bacze ná oko eminencya tych gor. Widze Amana/
co znaczy cellitudinem. Widze Sanir lucernam: Ogladam y Her-
mon, co znaczy Consecrationem. Aza nie masz tu Amana/ cellitudi-
nem stánu/ Práw/ swobod/ prerogatiwy Kápłanskicy: Tu celli-
tudo pobożności/ powagi mądrości. Tu Sanir lucerna, Niezgasta
pochodnia/ gorliwości tu Chwale Bożey y rozmnożenia Wiary
S. Obrony Kościola Bożego/ lucerna przykładności/ pochodnia
potężna/ ná wyniszczenie wśech ciemnot/ chmur/ Haretyckich grze-
chowych/ y sámych piekielnych Umbr. Tu Consecratio, nie tylo
przeto/ że sámi są sacratissimi, ále też każdy powołany od Boga ná
stan Kápłanski tu Konsektrácii nábywa. Ale iáko y tych Kocon bede
sie wázył tytać, poniewaz ia cellitudine złożone są/ á ia pusillus sta-
tura: iáko tu pochodni iáśnoświeetney reke podniosę: poniewaz Ob-
securus sū, iáko do Konsektracji práwice wyciągne moie: gdyż Inqui-
natus sum. Atymbarżiey iż wiedzac o Boskim piotunie/Nolite tágere
Christos meos, Nie tykaycie sie Namiestnikow Boskich y sámych
Bogow/ áby wedlug pospolitego przyslowia swięci Kłiem nie odda-
li. Ná dola moie/ y szczęście postrzegam ieden vakans w przeszwie-
tney tey Bazylice Kápitulney/to iest v Herbu twego Kápitulnego/
ktorym sie przeszwieetni Práłaci y Bónonicy szczęciacie/ v krzyża roz-
dartego dwie Bgronie Broletostkie/ iedna sńac Munificentiaz Regalis,
druga Sacerdoctj Regalis. iedna meritorum druga/ pramiorum; ie-
dna

praelatom należąca/ druga Kanonikom służąca. A za przykła-
m Bazarzyny S. Senenskiej gdy wienca na ozdobe ciała zmar-
ley Błogosławioney KÓŻA niestawało/ obraz S. Bazarzyny
swoey własney drogicy wyczył korony. Ták y ty Przeswieтна Ba-
pituło/ ná Kroćiusienka chwilkę z swoyego herbownego kleynotu v-
zyczysz koron/ do komplementu apparatu przyięcia/ ták wdzięczne
gościa twoiego; Te ia za Przewielebna Konwencyja Twa odes-
brawszy klade ná głowe Błogosławioney KÓŻA mówiac S. Am-
brożym laudes, preces, vota piorum, sunt Corona Sanctorum. Wkładam
korone laudum, Chwalac słodka najwyższego Boga providencya/
ze ná zgonie y słońie świata obmysla swietych/ iáko do vblagania
Majestatu swoyego/ ták też nám ná v pamietanie/ poprawe/ po-
wrocenie do Boga/ żywe padaie Exemplarze/ Jáko cie Błogosła-
wiona KÓŻA. Klade y druga korone precum, ták włásnie twey
podufaley przed Majestatem Bostim zlecaiac potedze/ iáko nie-
gdys Błogosławiony Biskup ieden/ ná Oltárzu wstęgim vtrapie-
niu/ przed Obrazem Panny Náswietsey položyl Infule mówiac.
Patrona esto, Ták y ia klade przed toba Infule Biskupstwa Wi-
lenskiego/ y ze wszytkimi Ornamentami Kapitulnymi y wszytkiey
Diecesyi pokornie cie vpraszaiac ábys Pátronka zostáwala Patrona
esto. Jákos Lime miasto Rodziny swoey gniazdo z Krolestwem
Perwanskim/ Bogu y Oblubiencowi swoiemu/ po śmierci w Try-
umfuicym Jeruzalem rekomendowala: Rekomenduy te Diece-
cesyia rozlegla Byskupstwa Wilenskiego: Zalecay Przeswieтny Se-
nat Kapitulny/ áby wszyscy zaslugami w Bosćiele Bozym/ y przed
Majestatem Bostim byli Praelati. Patrona esto, áby v Bogá/ v
Swiáta/ v Pástwa/ swoy honor/ reputacyia y walor dostoynny mie-
li. Patrona esto, áby nietylo doczesnych fortun y successow byli v-
czestnikami/ lecz y wiekuiстых zostáwali dziedzicami. Patrona esto.
Nástępie w konkluzyi y korona Votorum. Coronas vive. Tyi Bło-
gosławiona KÓŻA Bogu chwála zaslug twoich. Tyi Kosćioło-



4